

voi se găsească prea împovărați și cu leafă prea mică, le primesc demisia".
Niciunul însă n'a demisionat.

După un timp, Ministerul scoțind complet din budget pe aceiași nenorociți, toți au acceptat să continue să servească Statul în mod... gratuit.
D. A. L. U.

Ambulantism.

Se înțelege că la orice nivel funcționarul nostru este prost plătit. Un profesor universitar care, pe baza obligațiilor sale de tot felul, trebuie să-și calculeze budgetul lunar la 35 sau 40 de mii lei, abia dacă primește jumătate din această sumă. Astfel că se vede nevoit acolo unde știința lui nu este de natură să-l facă și liber profesionist, să accepte încă o situație pe care o găsește, de pildă, la București, pe când catedra o are la Cernăuți. Astfel, ambulantismul nu este, propriu zis, o stare, ci mai degrabă indiciul unei stări: el dovedește că profesorul își face cursul trei zile pe săptămână, preparându-și prelegerea în zilele respective, iar că patru zile pe săptămână nu este nici profesor, nici savant, ci gazetar, director de societate pe acțiuni, senator de drept sau mai știu eu ce. Profesorii universitari care-și au catedrele în București, fără a fi ambulanți, nu sînt nici ei de obicei săvanți decît trei zile pe săptămână, atunci cînd își prepară lecțiile: despre cercetări personale și înafară de cursuri nu poate fi vorba.

Este curios că Statul nostru, care închide ochii la atîtea rele pentru că nu plătește decît lefuri derizorii, vinează totuși ambulanții Facultăților românești. D. A. L. U.

Viitor.

Cînd funcționarii „complezenți” din necesitate și din instinct de conservare vor fi dispărut fiindcă tratamentul tuturor slujbașilor statului vor fi fost ridicate la nevoile reale ale oamenilor, se vor putea urmări punșăii de buzunare, vicioșii și pirații rătăciți în serviciile publice și vom scăpa de minoritatea acelor care continuă să prade chiar cînd sînt sătui. Atunci și numai atunci, viața socială la noi își va schimba înfățișarea. Nouă nu ne trebuie dictatură și aventuri: revoluția romînească o va face Ministrul de Finanțe care va înțelege că nu se poate face administrație cinstită cu flămînzi și dezbracați, și va condiționa budgetul în consecință. D. A. L. U.

Vremea trece...

Hebdomadarul francez „Gringoire” constată că, în urma morții lui René Doumic, nu mai figurează la Academia franceză decît cinci membri aleși înainte de război, și anume: Hanotaux (ales în 1897), Lavedan (1898), Donnay (1907), Prévost (1909), Bergson (1914). N. D.

Mai bine mai firziu...

Intr'o „notă” precedentă — (vezi „Insemnări ieșene” din 15 Dec.) — am atins problema *atelierelor de artă decorativă*, atașate pe lingă Academiile de Arte Frumoase din București și Iași, ateliere cari — deși ființează de circa un sfert de secol — au fost complet *uitate* de către oficialitatea noastră, care, în acest răstimp, a cheltuit *sute de milioane*, (bani trecuți peste

hotare sau intrați în buzunarele străinilor), pentru diverse lucrări, (absolut necesare, o recunoaștem), dar cari se puteau foarte bine efectua de către studenții dela decorativă, sub conducerea respectivilor profesori de specialitate.

Atâtea serii de studenți ar fi avut posibilitatea să învețe, *cu temeiu*, o meserie din cele mai frumoase și mai variate, iar, în plus, ar fi putut câștiga, cinstit, un ban, care le-ar fi curmat mizeria în care se zbat, fără scăpare. (Mizeria studențimii e deprimantă — și *prost sfătuitoare*).

* * *

În aceiași „notă“, citată mai sus, relevam un fapt ce ieșă din comun : *Teatrul Național* din Iași rămas, pe neașteptate, fără *meșterii străini* cari îi conduceau lucrările atelierului de decoruri, face un apel către Academia de Arte Frumoase, ca să-i procure, cât mai neîntârziat, studenți sau diplomați ai Academiei, specializați în decorativă.

Adică *meșteri autohtoni*.

D-l *Sandu Teleajen*, actualul director al Teatrului Național, a înțeles un lucru pe care — în răstimp de un sfert de secol — atîția directori, cari s'au perindat, nu l'au înțeles — și atîția Miniștri ai Artelor, ori ai Educației Naționale, l'au ignorat cu desăvîrșire :

Ori ce școală¹⁾ de pe pămîntul acestei țări trebuie să contribuie *activ* la nevoile spirituale sau economice ale neamului. Altminteri rămîn instituții de fudulie. Instituții parazitare.

* * *

Dar iată că, la foarte scurt interval după apelul Teatrului ieșan, rectoratul Academiei de Arte Frumoase primește un altul — de astă dată aproape senzațional : Insuși *Ministerul Artelor* solicită concursul studențimii academice pentru ridicarea nivelului artistic al norodului.

Cităm cîteva crimpee din foarte prețioasa adresă a d-lui *Victor Iamandi* :

„Comitetele de inițiativă din provincie se străduiesc să adune fonduri în scopul ridicării de monumente întru amintirea războiului celui mare și preamărirea eroilor — dar sînt expuse să nu-și poată vedea strădunțele încununat cu succesul dorit, dat fiind că persoanele cărora se adresează sînt lipsite de studii și pricepere.

„Pentru a putea veni în ajutorul acestor inițiative de laudă, Ministerul nostru — (al Artelor) — vă roagă să binevoiți a supune Consiliului Profesoral și a dispune ca printre lucrările de concursuri ale Academiei de Arte Frumoase să fie trecute și proiecte de monumente pentru eroi ; iar proiectele, pe cari Consiliul Profesoral le va clasa printre cele mai bune, să fi puse la dispoziția Ministerului, spre a le putea trimite la cererea comitetelor din provincie.

„Bine înțeles, artiștii — (studenții) — ale căror proiecte se vor expedia în provincie vor fi încunoștiințați despre aceasta, pentru a-și da consumțămîntul și pentru a-și putea valorifica și drepturile de autor ; iar în cazul cînd se va construi, într'o localitate din țară, un monument, după unul din aceste proiecte el va purta semnătura autorului proiectului...“

1) Înțelegem : școlii de specialitate.

Prin urmare :

După pictori decoratori, se ivește acum și nevoia de meșteri pentru ridicarea monumentelor publice. *Meșteri băștinași.*

Nevoia aceasta o recunoaște însuși Statul, care se vede silit a recurge, pentru a împlini acest gol, la acele elemente de specialitate, la care ar fi trebuit să recurgă încă deacum douăzeci și cinci de ani, cel puțin : *la studenții Academii noastre de Arte Frumoase.*

Dar mai bine mai târziu decât niciodată... N. N. Tonitza.

Cinematograful și limba românească.

De un timp încoace s'au înmulțit discuțiile asupra felului cum scrie limba noastră. În reviste și mai ales în ziare, diferiți profesori și scriitori cercetează probleme ale scrisului românesc. În special problema neologismelor și corectitudinea expresiei, pare a preocupa mai mult. Dar toate exemplele se iau din ziare și cărți. E bun și asta. Dar se trece cu vederea scrisul de pe firme și din titlurile explicative ale filmelor. Lăsăm deocamdată deoparte firmele, pe unele din cari putem găsi într'un oraș de provincie : „magazin de scule pentru mirese”, iar în plină Cale a Victoriei în București : „Casă de lingerie” ; dar scrisul din filme este de-adreptul dezastuos și din toate punctele de vedere. Și ca înțeles și ca ortografie limba românească din filme este groaznic desfigurată. Iată câteva exemple :

„Începutul la ora 9 fix” ;

„Marea prima-Donă Martha Eggert” ;

„Ai vădzut cunele cel negru ?”

„A-i așteptat dijaba”...

„Te trag eu pe pușcă dacă te viriîn afaceri mele”...

„Splendid”...

„cărți” ; „pidestru” ; „Zepidesc” ;

„eu mă impresioneșc de durere”...

„eu plinc dacă mai zici”...

„mare tenora mondial” ;

„faimozul cîntăreș din instrument” ;

„te depistez eu pe tine”...

„mii chef de mîncare” ;

„numai cît îi dai un ochi și ai văzut”...

„puniș pălăria peste cap” ;

„maistru de kanto” ;

„Duti repidi”... ; „terribil”... „voce de bass”...

„Am amuzit de frică”... etc., etc.

Tot ce se poate închipui ca stîlcire de limbă veți găsi în titlurile filmelor : vocale schimbate, consoane dublate curios, acorduri stridente și false reminiscențe de traduceri, lipsuri de silabe și multe alte metehne. Atît neglijența cît și lipsa de cunoaștere a limbii se răsfășă în aceste titluri. Și mi se pare că avem o comisie (sau așa ceva) de control al filmelor ; oare numai acțiunea din film trebuie cenzurată, nu și schimonosirea limbii ? Faptul că titlurile sînt scrise după sistemul „Ballila” sau „Lerryk” nu cred să scuze grosolanele greșeli de limbă și de ortografie. Și mai cred că nu trebuie privite cu indulgență aceste greșeli. Cei mai mulți dintre spectatori nu pot face singuri corectura cuvintelor și în mintea lor simplă se fixează